

INFORMATĪVS MATERIĀLS ROMU MEDIATORIEM

E-materiāls
Izglītības iniciatīvu centrs, 2014.

- Materiāls izstrādāts, kā atbalsta informatīvs materiāls romu mediatoriem, kas darbojas Latvijā
- Šo informatīvo materiālu ieteicams izmantot arī pašvaldību darbiniekiem, kuru darba pienākumos ir nodrošināt atbalstu romu kopienas pārstāvjiem dažādās jomās un līmeņos.

- *Materiālu izstrādāja: Izglītības iniciatīvu centra eksperti*

www.iic.lv

ROMU MEDIATORU DARBĪBAS BŪTĪBA

ROMU MEDIATORA DARBĪBAS NOZĪMĪGUMS

Eiropā darbojas vairāk kā 1000 romu mediatoru

Romu mediatori Latvijā ir inovācija,
taču Eiropā jau ir šāda pieredze -
romu mediatori darbojas vairāk, kā 20 valstīs
(Turcijā, Rumānijā, Bulgārijā, Ungārijā, Krievijā, Ukrainā u.c.)

Romu mediatoru darbs ir atzinīgi novērtēts atzīstot, ka tas uzlabo saziņu starp romiem un valsts pārvaldes iestādēm un palīdz pārvarēt sociālās integrācijas barjeras, kā arī uzlabo romiem pieejamību valsts un pašvaldības pakalpojumiem.

MEDIATORA DARBS = STARPNIECĪBA

**viens no veidiem, kā Eiropā tiek risināts jautājums
par romu nevienlīdzīgām iespējām
darba tirgū, kā arī iespējām iegūt kvalitatīvu veselības
aprūpi un izglītību**

Mediatora darbs nozīmē:

nodarbināt romu izcelsmes cilvēkus no vietējām romu kopienām,
mudināt viņus darboties un būt kā starpniekiem= mediatoriem
starp romu kopienām un iestādēm, un vietējo sabiedrību

STARPKULTŪRU MEDIATORU FUNKCIJAS

- **veidot** uz savstarpējas **uzticības un godīguma** balstītas **attiecības** starp pušu pārstāvjiem
- censties izprast situāciju, **atspoguļot pušu dažādus viedokļus**, kā arī viņu uzskatus, attieksmi un rīcību
- **veidot kontaktus starp pusēm**, nodrošinot **efektīvu** savstarpēju komunikāciju
- nostiprināt un/vai **veidot 'gludāku' komunikāciju** un sadarbību starp romu kopienām un sabiedriskajām veselības aprūpes, izglītības un darba tirgus iestādēm

ROMU MEDIATORU MISIJA

Veicināt komunikāciju un sadarbību starp dažādām pusēm, palīdzot pārvarēt kultūras un statusa atšķirības un nodrošinot romu kopienas tiesības un vajadzības.

Romu mediatori ir vienlīdzīgu iespēju eksperti

ROMU MEDIATORU DARBĪBAS MĒRĶI

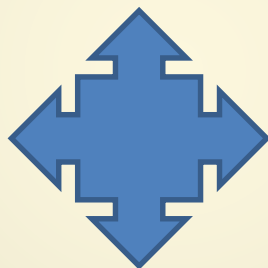
- Veicināt valsts un pašvaldību **atbalstu** romu tiesību nodrošināšanai
- Veicināt **sadarbību** starp romu kopienu un vietējo sabiedrību
- Popularizēt **romu kultūras** un vēstures lomu Latvijas vēsturiskajā kontekstā

ROMU MEDIATORU UZDEVUMI LATVIJĀ

Veicināt pašvaldību atbalstu romu tiesību nodrošināšanai

Veicināt romu kopienas un
vietējās sabiedrības **sadarbību un toleranci**

Nodrošināt darbību
Resursu centros romu
bērniem un jauniešiem

Popularizēt **romu kultūras**
un vēstures lomu
Latvijas vēsturiskajā kontekstā

Sadarboties ar citiem romu
mediatoriem **labās prakses apzināšanai**

Veikt savas darbības **rezultātu apkopošanu un novērtēšanu**

ROMU MEDIATORU DARBĪBA: DIVI SCENĀRIJI

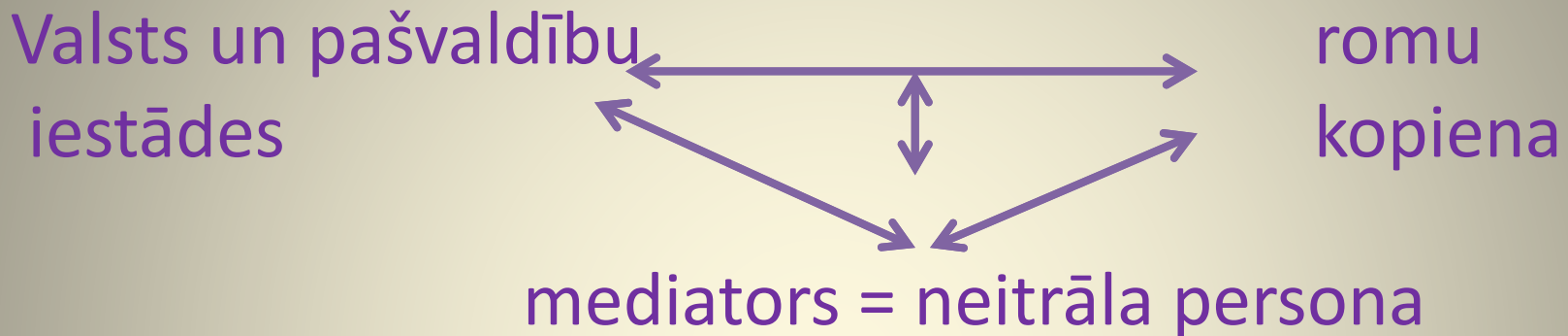
1. Mediators kā Trojas zirgs - kā uzraudzības instruments, kurš kontrolē institūcijas un kura darbības mērķis ir veikt izmaiņas sabiedrībā:

2. Mediators kā sabiedrības aktīvis, kas cīnās par to, lai institūcija ņemtu vērā sabiedrības /romu kopienas vajadzības:

ROMU MEDIATORU DARBĪBAS BŪTĪBA

- tiek pieņemts, ka šajās attiecībās pusēm ir līdzvērtīgas likumīgas intereses
- tiek sagaidīts, ka puses uzņemsies atbildību un iesaistīsies pārmaiņu procesā, par kuru tās iepriekš vienojušās

MEDIATORU ĒTIKAS KODEKSS

Romu mediators, pildot savus pienākumus, ievēro šādus ētikas pamatprincipus:

1. **Ievēro cilvēktiesības** un ciena cilvēkus, pildot savus pienākumus, rīkojas godīgi un izturas vienādi pret visiem.
2. **Ir atbildīgs par palīdzības sniegšanu**, taču nav atbildīgs par jebkuras problēmas, kurās nonāk romi vai kādas iestādes personāls atrisināšanu.
3. Mediators **cenšas ātri palīdzēt** atrisināt problēmu, kā arī rīkojas, lai jau laicīgi novērstu tās rašanos.
4. **Ievēro konfidencialitāti** - nestāsta citiem mediatora darbā iegūto informāciju.
5. **Neizmanto mediatora stāvokli** un varu, lai izrīkotu, iebaidītu vai nodarītu kaitējumu citiem.
6. **Ievēro romu kopienas kultūru** un tradīcijas, ja vien tās atbilst cilvēktiesību un demokrātijas pamatprincipiem.
7. **Ciena visus** sabiedrības pārstāvjus.
8. Stingri **nodala** darbu no privātās dzīves.
9. **Sadarbojas** ar citiem mediatoriem un profesionāļiem dažādās jomās.

ROMU MEDIATORU APLIECĪBA

Izglītības iniciatīvu centra projekts
„INTEGRĀCIJAS INKUBATORS
ROMU BĒRNU UN JAUNIEŠU ATBALSTAM”
(Nr. 2012.EEZ/PP/2/MAC/041/011)

ROMU MEDIATORA APLIECĪBA

Vārds, uzvārds

Romu mediators xxx pašvaldībā, xxx reģionā

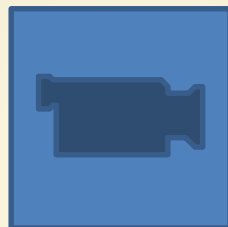
ROMU MEDIATORI LATVIJĀ

No 2014. gada jūlija Latvijā darbojas 5 romu mediatori:

<i>Reģions</i>	<i>Vārds, uzvārds</i>
Kurzeme	Ruslans Miķelis
Zemgale	Dana Didžus
Latgale	Ludmila Marcinkeviča
Vidzeme	Vija Korenovska
Romu mediatoru vadītājs	Dainis Krauklis dainis.krauklis@inbox.lv

- *Romu mediatoru darbs ir Latvijā pilnīgi jauna iniciatīva, kas tiek īstenota Izglītības iniciatīvu centra (IIC) projekta „Integrācijas inkubators romu bērnu un jauniešu atbalstam” ietvaros (2013.-2015. gads)*
- Romu mediatori ir romu kopienas pārstāvji, kuri ir apguvuši speciālu romu mediatoru apmācības kursu Izglītības iniciatīvu centrā

VIDEO: ROMU MEDIATORI LATVIJĀ

VIDEO

**RESURSU CENTRI
ROMU BĒRNIEM UN
JAUNIEŠIEM**

Resursengu centrus

RESURSU CENTRI

ROMU BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM

Reģions	Resursu centri
Latgale	J.Raiņa Daugavpils 6.vidusskolā, <i>Komunālā iela 2, Daugavpils</i>
Zemgale	Jelgavas 4.sākumskolā, <i>Pulkveža O.Kalpaka iela 34, Jelgava</i>
Kurzeme	Valdemārpils vidusskolā, <i>Skolas iela 3, Valdemārpils, Talsu novads</i>
Vidzeme	Valmieras jaunatnes centrā "Vinda", <i>Rīgas ielā 42, Valmiera</i>

INTEGRĀCIJAS FONDS

Resursu centru izveide balstās uz ideju nodrošināt vietu, uz kuriem romi labprāt iet un kur jūtas piederīgi, iesaistoties pašpalīdzības grupu darbībā un attīstot pilsoniskās prasmes

Resursu centri ir jauna iniciatīva, kas tiek īstenota Izglītības iniciatīvu centra (IIC) projekta „Integrācijas inkubators romu bērnu un jauniešu atbalstam” ietvaros

RESURSU CENTRI ROMU BĒRNIEM UN JAUNIEŠIEM

Resursu centru darbībā aktīvi darbojas romu mediatori

**ROMU MEDIATORU
DARBĪBAS
PAMATPRINCIPI**

KONFIDENCIALITĀTE

Darba gaitā **iegūtā informācija ir konfidenciāla**, tā netiek izpausta citiem cilvēkiem vai iestādēm, ja vien nav saņemta skaidri izteikta piekrišana no informācijas sniedzēja

Tie cilvēki, ar kuriem mediators runā, ir iepriekš jāinformē par informācijas konfidencialitāti.

Informāciju drīkst izpaust gadījumos, ja informācijas neizpaušana ir saistīta ar cilvēka drošības apdraudējumu.

ROMU MEDIATORA konfidencialitātes solījums

Es apzinos, ka daļa no informācijas, kas nonāks manā kā mediatora rīcībā, ir dziļi personiska.

Es piekrītu glabāt to noslēpumā un nekad nestāstīt par lietām, kas attiecas uz konkrētiem cilvēkiem, nevienam citam, izņemot profesionāļus, kuri tieši būs iesaistīti problēmas risināšanā.

Es apsolos manā rīcībā nonākušo informāciju neizmantot, lai gūtu kādu labumu sev vai lai celtu neslavu, vai kā citādi kaitētu citiem.

DIALOGS KĀ SASKARSMES FORMA MEDIATORA DARBĀ

Svarīgi kontaktēties tā, lai cilvēks gribētu satikties un parunāties vēlreiz

- Tas, kas vienam liekas svarīgs, citam var būt nenozīmīgs.
 - Nav labu vai sliktu vajadzību, tās ir neitrālas, bet ceļi, kā savas vajadzības apmierināt un aizsargāt, ir dažādi.
 - Svarīgi nevis pieņemt, kādas šīs vajadzības varētu būt, bet sarunā noskaidrot konkrēti.

Vajadzību noskaidrošana kā motivācija rīcībai

CILVĒKTIESĪBU IEVĒROŠANA

**Cilvēktiesības ir tiesību normu kopums,
kas regulē attiecības starp valsti un indivīdu
(indivīdu grupām)**

Šīs tiesības **nosaka standartus,**
kādam ir jābūt valsts attieksmei pret indivīdu, kā arī
aizsardzības mehānismu pret valsts, to institūciju un
amatpersonu izdarītajiem pārkāpumiem pret indivīdu

VISIEM ES PILSONIEM, TAI SKAITĀ ROMIEM, IR TIESĪBAS:

saņemt tiesisko aizsardzību pret tiešu un netiešu diskrimināciju rases vai etniskās izcelsmes dēļ	saistībā ar izglītību, sociālo aizsardzību, veselības aprūpi un piekļuvi precēm un pakalpojumiem
saņemt vienlīdzīgu attieksmi nodarbinātības un apmācības jomā	neatkarīgi no rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai uzskatiem, dzimumorientācijas, invaliditātes vai vecuma
rīkoties , lai cīnītos pret diskrimināciju	
saņemt palīdzību no valsts organizācijas,	kas veicina vienlīdzīgu attieksmi un sniedz atbalstu no rasu diskriminācijas cietušajiem
iesniegt sūdzību , izmantojot tiesisko vai administratīvo (samierināšanas) procedūru	un sagaidīt atbilstošus sodus personām, kas vainojamas diskriminācijā

DISKRIMINĀCIJA

Diskriminācija ir aizliegta, atšķirīga attieksme vai darbība, kuras rezultātā cilvēks atrodas mazāk labvēlīgā situācijā attiecībā pret citu personu

Tiesības netikt diskriminētam ir noteiktas LR Satversmes 91. pantā:

*„Visi cilvēki Latvijā ir vienlīdzīgi likuma un tiesas priekšā.
Cilvēka tiesības tiek īstenotas bez jebkādas diskriminācijas”.*

Ko darīt, ja tiek novērotas diskriminēšanas pazīmes:

1. ➡ Informēt par šo gadījumu romu mediatoru vadītāju.
2. ➡ Informēt Tiesībsarga biroju ar lūgumu sniegt konsultāciju par pareizāko rīcību konkrētajā gadījumā.

STEREOTIPI

**Stereotipi - vispārējs, vienkāršots priekšstats
par kādu sociālo grupu**

tie ir neobjektīvi, pārspīlēti un noturīgi priekšstati par kādu cilvēku tipu, grupu vai sabiedrību

- **Stereotipi var būt gan negatīvi, gan pozitīvi.** Stereotipi palīdz vieglāk un ātrāk orientēties citos cilvēkos, tiem ir liela nozīme pirmā iespaida veidošanā par citiem cilvēkiem.
- **Cilvēki, kuri atrodas stereotipu un aizspriedumu varā, nesimpatizē tiem, k nav līdzīgi viņiem savā uzvedībā,** viņi diskriminē pārējos, jo ir pārliecināti par to, ka pārējie ir bīstami, neizglītoti, nekulturāli utml.

ETNISKIE STEREOTIPI

tas ir viens no stereotipu veidiem, kas araksturo etnisko grupu locekļus, pierakstot tiem kopējas īpašības

- Veiktās aptaujas un pētījumi Latvijā apstiprina, ka attieksmē pret romiem liela daļa Latvijas iedzīvotāju vadās no stereotipiem un aizspriedumiem
- Visneiecietīgākā attieksme Latvijas iedzīvotāju vidū pret romiem ir sabiedriskās vietās – uz ielas, tirgū, kafejnīcās u.c.

Pamatā stereotipiem par romiem pamatā ir kontaktu un informācijas trūkums par šo etnisko grupu

KONFLIKTU RISINĀŠANA: četrus soļu metode

1.SOLIS vienoties par sarunas veidu

- neprasīt bezierunu pakļaušanos, nelietot varu
 - nepārtraukt sarunu bez vienošanās

2.SOLIS radīt apstākļus sarunai

- atrast sarunai piemērotu laiku un vietu

3.SOLIS vadīt sarunu gaitu

- vienoties par sarunas tēmu
- ļaut izteikt savas domas partnerim, tad izteikt pašam savas domas
 - meklēt vairākus problēmas risinājumus
 - kopā izvēlēties labākos variantus

4. SOLIS vienošanās panākšana + tālākās rīcības plāna pārrunāšana

INTEGRĀCIJAS POLITIKAS PAMATS UN BŪTĪBA

ROMU INTEGRĀCIJAS POLITIKA LATVIJĀ

Romu integrācijas politikas pasākumi ir ietverti šādos politikas dokumentos:

**Nacionālās identitātes,
pilsoniskās sabiedrības un
integrācijas politikas
pamatnostādnes
2012.-2018. gadam**

**Pamatnostādņu
rīcības plāns**

POLITIKAS MĒRĶI

Viens no Pamatnostādņu mērķiem ir:

**veicināt sociāli atstumto grupu
(tai skaitā arī romu)
iekļaušanos sabiedrībā un novērst diskrimināciju**

Rīcības plāna 1.3.6.uzdevums

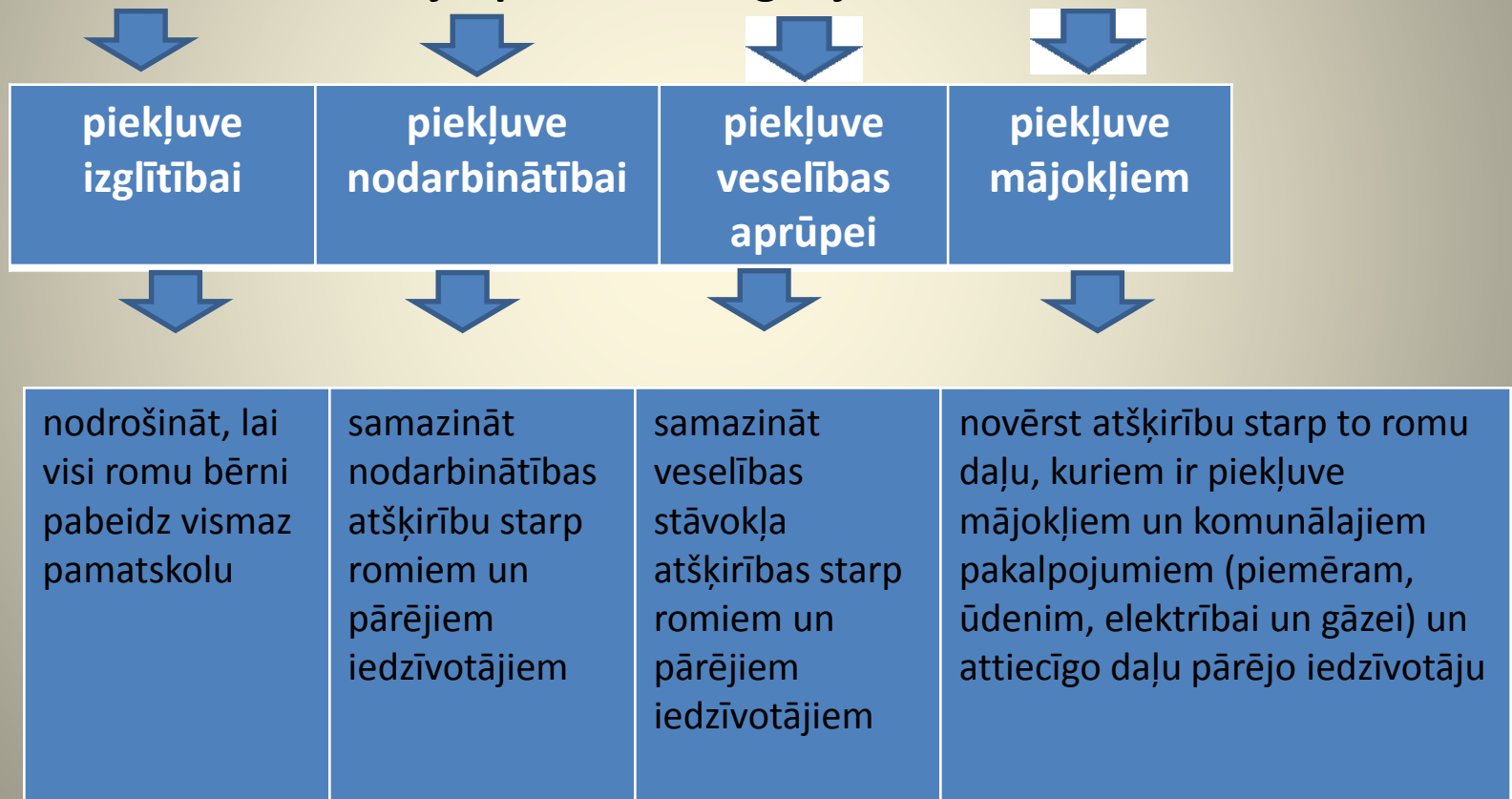

**atbalsta pasākumi romu integrācijai, izglītības un
nodarbinātības līmeņa paaugstināšanai, kā arī veselības un
sociālās aprūpes, un mājokļu pakalpojumu pieejamības jomā**

EIROPAS SAVIENĪBAS ROMU INTEGRĀCIJAS MĒRĶI

Plānojot un īstenojot valsts integrācijas politiku,

jāaptver 4 svarīgas jomas:

ATBILDĪGĀS VALSTS INSTITŪCIJAS

Atbildības joma	Institūcija
Romu integrācijas politikas izveide, koordinēšana un novērtēšana	LR Kultūras ministrija Atbildīgā struktūrvienība - Sabiedrības integrācijas departaments Departamenta direktore Solvita Vēvere E-pasts: Solvita.Vevere@km.gov.lv , t. 67330310 Kontaktinformācija: Deniss Kretalovs, vecākais referents t. 67330312; e-pasts: deniss.kretalovs@km.gov.lv
Romu izglītības kvalitātes nodrošināšana un monitorings	LR Izglītības un Zinātnes ministrija Atbildīgā struktūrvienība – Izglītības departaments Departamenta direktore Evija Papule E-pasts: evija.papule@izm.gov.lv , t. 67047994 Kontaktpersona: Olita Arkle t. 67047944, e-pasts: olita.arkle@izm.gov.lv
Romu tiesību aizsardzība un romu diskriminācijas novēršana	LR Tiesībsarga birojs Latvijas Republikas tiesībsargs Juris Jansons E-pasts: tiesibsargs@tiesibsargs.lv
Sabiedrības informēšana par diskriminācijas novēršanu un NVO projektu administrēšana	Sabiedrības integrācijas fonds direktore Aija Bauere E-pasts: info@sif.lv
Atbalsta pasākumu romu kopienai izstrāde un īstenošana, atbilstoši ES un Latvijas valsts politikai	Pašvaldības (kurās dzīvo romu kopienas pārstāvji)

VALSTS KONSULTATĪVĀS PADOMES

**Latvijas Valsts prezidenta
Mazākumtautību konsultatīvā padome**

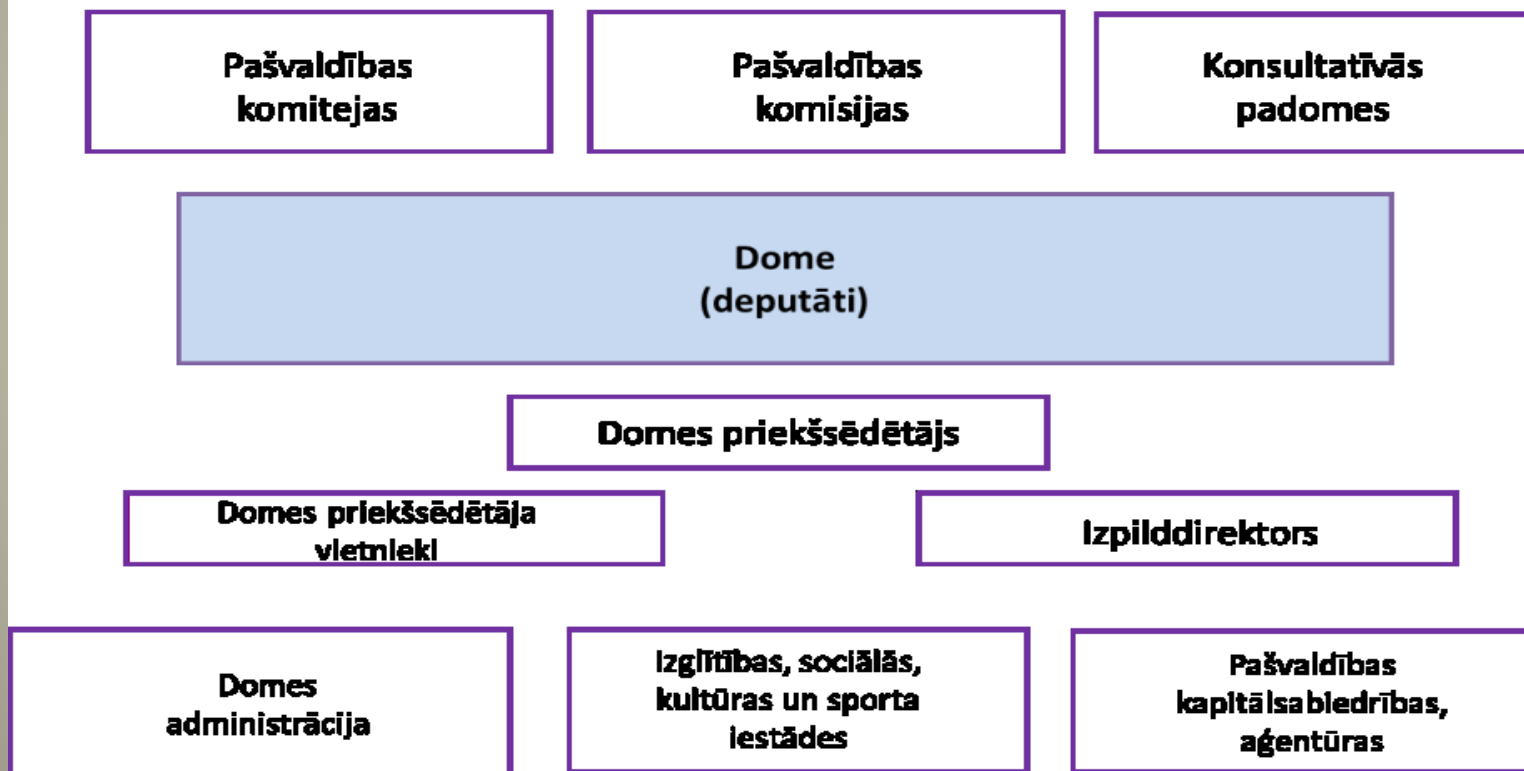
**LR Kultūras ministrijas
Romu integrācijas politikas īstenošanas konsultatīvā padome**

**LR Izglītības un zinātnes ministrijas
Konsultatīvā padome mazākumtautību izglītības jautājumos**

**LR Tiesībsarga
romu konsultatīvā padome**

PAŠVALDĪBA

Pašvaldības shēma

PAŠVALDĪBAS FUNKCIJU ĪSTENOŠANA

<i>Funkcija</i>	<i>Veic</i>
Aizbildniecība, aizgādība, adopcija	Bāriņtiesa
Bērnu tiesību aizsardzība	Izglītības pārvalde/ izglītības nodaļa Bāriņtiesa
Bērnu uzskaitē	Izglītības pārvalde/ izglītības nodaļa
Celtniecība un pārbūve	Būvvalde
Civiltāvokļa aktu (laulības, dzimšanas un miršanas reģistrācija) reģistrācija	Dzimtsarakstu nodaļa
Dzīvokļu jautājumu risināšana	Domes Sociālo lietu, veselības aizsardzības un kultūras komiteja Dzīvokļu komisijas/nodaļas
Izglītības nodrošināšana	Izglītības pārvalde/ izglītības nodaļa, tās pārraudzībā esošās iestādes (skolas, pirmsskolas izglītības iestādes u.c.)
Komunālie pakalpojumi	Namu pārvalde; komunālo pakalpojumu pārvalde; siltumtīkli, ūdens pārvalde
Kultūras vērtību saglabāšana un jaunrades attīstība	Kultūras pārvaldes/ iestādes/ centri; muzeji; bibliotēkas; mākslas skolas; bērnu jauniešu centri u.c.
Sabiedriskās kārtības nodrošināšana	Pašvaldības policija
Sociālā palīdzība	Sociālo lietu pārvalde/ Sociālais dienests; nakts patversmes; sociālās aprūpes centri
Veselības aprūpe	Slimnīcas, poliklīnikas

Kur zvanīt steidzamos gadījumos?

Ja ir aizdomas par	
Ja ir aizdomas par kāda bērna tiesību pārkāpumu	Bērnu tiesību aizsardzības inspekcijai T. 67 359 128 un 67 359 133
Ja aizdomas par cilvēktiesību pārkāpumu vai diskriminācijas gadījumu	Tiesībsarga birojam T. 67686768
Ja tiek pārkāptas darba tiesības	Valsts darba inspekcijai Konsultatīvais t.: 67 186 523 Anonīmais uzticības t.: 67 312 176
Ja nepieciešama medicīniska konsultācija	Ģimenes ārstu konsultatīvais tālrunis T. 66016001
Ja nepieciešama informācija vai ir neskaidrības jautājumos, kas saistīti ar izglītību	<ol style="list-style-type: none">1. Izglītības iestādes vadība2. Pašvaldības Izglītības nodaļa3. Pašvaldības deputāti4. Izglītības kvalitātes valsts dienests

PROJEKTS INTEGRĀCIJAS INKUBATORS ROMU BĒRNU UN JAUNIEŠU ATBALSTAM

Projekta mērķis:

- sekmēt romu bērnu un jauniešu iekļaušanu izglītības sistēmā un darba tirgū un viņu ģimeņu integrāciju sabiedrībā, veicinot sadarbību un starpkultūru dialogu sociālo atšķirību samazināšanai.

Projekta īstenotājs: Izglītības iniciatīvu centrs

Projekta partneri:

- Sabiedrības integrācijas biedrība „Alternativas” (Latvija)
- Resursu centrs Pedverket (Norvēģija)

Projekta eksperts:

- Mg.paed. Dainis Krauklis

Vairāk par projektu: www.iic.lv/projekti/romu_integracija

Šis materiāls romu mediatoriem ir izstrādāts Izglītības iniciatīvu centra projekta „Integrācijas inkubators romu bērnu un jauniešu atbalstam” (Nr.2012.EEZ/PP/2/MAC/041/011) ietvaros ar Eiropas Ekonomikas zonas finanšu instrumenta un Latvijas valsts finansiālu atbalstu.

Par materiāla saturu atbild Izglītības iniciatīvu centrs.

Projektu finansiāli atbalsta: Islande, Lihtenšteina un Norvēģija.

Projekta asociētie partneri un līdzfinansētāji: Jelgavas pilsētas pašvaldības iestāde „Jelgavas izglītības pārvalde”, Daugavpils pilsētas pašvaldība, Talsu novada pašvaldība un Valmieras pilsētas pašvaldība

© Izglītības iniciatīvu centrs, 2014

www.iic.lv

